

coercenda, quæ tolli possimus: & si qua negligentia eos usos effici invenerint, manifestant eam nobis proprio facient iudicio, ut nique omnes cognoscant, & quam ab ipsis servari debeant, & ea negligentia definitam pœnam.

Curent autem & Deo amantissimi Metropoliti, etiam aliis reverendissimis civitatum Episcopis ejusdem provincie manifestam divinam hanc nostram post dicti temporis lapsum & dictam indeventionem his, qui illa non fecerint, immissicere se prædictarum rerum administrationi, aut Deo amabiles Episcopos impeditre ad illarum rerum administrationem.

§. 2. Clarissimis Præsidibus provincialium necessitatem imponeribus heredibus omnimodo ea perficere: namque & veteribus prædictarum est legibus, necessitatem imponi implere deficitum voluntates eis, qui habere permittuntur, quæ illi reliquerunt.

§. 3. Sed Deo amabiles Episcopi, si quidem aliquos diserte hi, qui defecerint, præfuerint rebus (veluti xenodochis, prothrophos, aut nosocomis, aut brephrophos, aut orphanotrophos aut gerontocomas, aut aecomonarios, aut cœconomos, aut simpliciter [dico],) piarum actionum administratores illos quidem permittant habere administrationem; ipsi vero non administrant quidem; sed administrationem illorum inficiant auctoritatem: & recte quidem habentem laudent: in quibusdam autem aliquid prætergrediente contingent: pessima autem administratione data etiam eos excellant, & alios instituant, qui cogitent & animo concipient magni Dei timorem, & terribilem magni & nuncendi iudicij diem, ad quam 29 illos recipientes convenient omnia facere cum ad Deum coördinata mente.

Si vero neminem diserte hi qui moriuntur, præfuerint administrationi, sed in heredium potestate totum posuerint; hi autem rem neglexerint; continuo ipsis Deo amabiles Episcopi & administrant, & præficiunt supra scriptas personas, (ut prothrophos, aut nosocomis, & ceteros deinceps, qui etiam magni Dei honorem mente præferant) ut omnimodo & via & artificio ad effectum perducantur, quæ ordinata sunt.

§. 4. Supra autem omne tempus quo distulerint facere disposita scripti heredes, eos cogi solvere & fructus & redditus, & omnem legitimam accessionem a tempore eius qui disposuit, mortis; sancimus non 30 inspecta mors a litis contestatione aut conventione, sed ipso 32 iure intellecta (quod dicitur vulgo) mora præcessisse, & locum habente fructuum & aliarum rerum accessione.

§. 5. Hoc eodem obtinente; & si non ab herede, sed a fideicommissario 33 aut legatario relictum fuerit hujusmodi pium legatum, & illud accepit is, qui legato honoratus est: & mox quidem licentiam esse Deo amabiliis Episcopi posse tales personas quibusdam rebus honoratas facere disposita.

§. 6. Si vero negligentes fuerint locorum Deo amabiles Episcopi id agere, forte gratia corrupta scriptis heredibus, vel legatariis, vel fideicommissariis: licentia erit, aut Metropolitanis provinciæ 35, aut Archepiscopico illius dieceœs, has cognoscens, & cogere, pium opus, aut pium liberalitatem omnimodo impleri: & cuicunque civium idem facere licentia erit: cum sit enim communis pietatis ratio, communis & populares 36 decet etiam affectiones constituti harum rerum executionis: habituo unoquoque licentiam ex nostra hac lege movere ex 37 lege condititia & postulare reliqua adimpleri: scient, qui hac neglexerint, Deo amabili Episcopo, quod & ipse, præter imminentes & celo pœnas, etiam imperiale motum super hujusmodi contemptu experierint.

De relitto ad pias causas. 9. Annali.

45. 10. Idem A. Julianus P. P.

Sancimus, si quis moriens piam fecerit dispositionem vel per institutionis modum, vel per legatum, aut fideicommissum, aut mortis causa donationem, vel alium quincunquem modum 1 legitimum: five injunxit pro tempore Episcopo curam agere, ut impleantur, quæ ipse voluit, five & hoc retinevit, five etiam in contrarium prohibuerit: necessitatim 17 habere heredes, quod ordinatum est, facere & adimplere omnimodo: Quod si id sponte non fecerint, confessum loci Deo amabiles Episcopos, curiosos esse circa haec, & postulare, ut illi omnia implent secundum voluntatem defuncti. Sed si quidem ecclesia adificationem injunxit testator, intra triennium infare eos ut perficiatur: si vero xenos adificationem, intra unum 18 annum duxant ita fieri cogere: tamquam sufficiente tempore hoc constituto ad perficienda, quæ plauerint testatoribus: cum sit possibile, & dominum conducere, & infirmos illuc in lechis sternere, donec opus adificationis xenos seu hospitalis compleatur: Si vero quedam dum simul, & una præstatio in pias causas damnati fuerint: confessum cogere eos facere, hoc est, post testamenti insuffinacionem, & post apprehensionem 19 hereditatem, vel legatum ab his qui honorati sunt.

§. 1. Sin autem tranferri prædictum tempus, ac neque ecclesia, neque hospitale adificationem fuerit, neque hospitalis aliquis fit, qui hoc ordinat: mos ipsorum Deo amabiles Episcopos 20 exigere ea, quæ pro eo ordinata sunt, & in id convenienter qualita, & facere adifications sanctissimorum ecclesiarum, & hospitalium, & gerontociorum 21, aut orphanotrophiorum preparacionem, aut prothrophiorum 22, aut nosocomiorum constructionem, aut ca-

1. Pœna negligentiæ episcopi. 2. §. 2. T. eod. 3. Alias tempus tacite in effectori huic imperio, 1. 2. §. 6. ff. de quoq; cert. lœ. 1. in fin. ff. de cond. & demiss. 1. 2. 24. ff. de oper. libert. 4. Romani aliquando unus confitit utique hic. Aliquando tres, ut in 1. 1. §. 2. ff. de off. quæst. aliquando quartus, ut in 2. 5. 6. ff. de pet. heredit. Anf.

5. Interpretatio Conti. 6. De quibus v. can. Nicene Synod. dist. 31. ad Tzim. 3. vers. 2. & 4. & c. 4. vers. 1. 2. 3. ad Tit. 1. vers. 6. & canonem 50. Apostol. 1. Cor. 7. vers. 7. & c. 9. vers. 7. 7. Nuptiæ presbyteri, diaconi & subdiaconi, postquam in eos ordines sunt recepti, hic ades interdictio sunt: ut coartabentes nuptias hujusmodi ministerio excitant, ut ex hujusmodi complexu suscipi, sicut spuri. add. Novell. Lœv. 12. c. 14. id vetuit. Ratione v. apud Cujac. Novell. 22. fol. 383. 8. V. Novell. 22. c. 42.

9. Haec dicit v. 10. 10. Ad nov. 12. c. 1. 11. Canonibus ab aliquo acto prohibitus, prohibitus quoque intelligitur legibus: ut ita fiat ilatio a canonibus ad leges. 12. Verificabile est id novo jure mutatum esse, iubentum enim clerici contrahentes nuptias, suis adhuc uxoribus. Novell. 22. c. 42. 13. Cujac. conf. 2. hinc colligit Legatum a presbytero fita sua factum, pro non scripto haberet: quasi incapaci relatum: Idque verius esse, si eam ex uxore alecris suscepit. Id quoque fertur Horom. conf. 16. Res ita est. Novi jure, (hoc est,) Novell. 89. cap. 15. & Nov. 74. cap. 6. spurius ex dannato concubitu suscepit usque ad progenitorum fortunam acerbi, ut etiam parentes eos altera non tenentur. Jure tamen canonici naturali pietate impedita pater tenetur eos alere: quia ipsi relinquunt potest alimenta aut ad ea usque legatum aliquod, non ulterius, c. can habet 5. extra. de eis quædatur in matrem, quam pol. part. Eamus communem esse opinionem refer. Rolandus a Valle, 1. cons. 74. num. 31. & seq. Idem refert Mich. Graffus. lib. scis. 5. legatum quæf. 6. 14. Leges non designant sacros canones imitari. Nov. 83. c. 1. 15. Cur ita? collige ex can. constitutione. 4. diff. 10. 16. Interpretatio Conti. 17. Novell. 4. c. 1. 18. Novell. 1. c. 1. §. 1. & seq. & cap. 4. 19. Hereditas, nisi adita, non transmittitur, 1. un. §. 3. de caducis. 20. Quorum oneri incumbit, personis ad id specialiter deputatis deficiens co nomine agere, 1. 23. §. 1. §. cod. 21. Z. 19. 1. 22. §. de sacris. ecclæ-

sis. 22. A proximo pauper & tibi 20. ale. huius meminist Imp. in l. 33. §. 7. 1. 35. & l. 49. h. 1. Anf. 23. Captivorum redemptio pias inter causas numeratur, ut his, & l. 28. in p. & §. ult. 1. c. 1. sanci predestinatione 36. 7. de donat. Quinimum legatum ad liberandos carcerales malefici causa pium dicunt. Bald. 1. quatuor, 5. de piet. heredit. Anf.

24. Interpretatio Conti. 25. De quibus v. can. Nicene Synod. dist. 31. ad Tzim. 3. vers. 2. & 4. & c. 4. vers. 1. 2. 3. ad Tit. 1. vers. 6. & canonem 50. Apostol. 1. Cor. 7. vers. 7. & c. 9. vers. 7. 7. Nuptiæ presbyteri, diaconi & subdiaconi, postquam in eos ordines sunt recepti, hic ades interdictio sunt: ut coartabentes nuptias hujusmodi ministerio excitant, ut ex hujusmodi complexu suscipi, sicut spuri. add. Novell. Lœv. 12. fol. 383. 8. V. Novell. 22. c. 42.

9. Haec dicit v. 10. 10. Ad nov. 12. c. 1. 11. Canonibus ab aliquo acto prohibitus, prohibitus quoque intelligitur legibus: ut ita fiat ilatio a canonibus ad leges. 12. Verificabile est id novo jure mutatum esse, iubentum enim clerici contrahentes nuptias, suis adhuc uxoribus. Novell. 22. c. 42. 13. Cujac. conf. 2. hinc colligit Legatum a presbytero fita sua factum, pro non scripto haberet: quasi incapaci relatum: Idque verius esse, si eam ex uxore alecris suscepit. Id quoque fertur Horom. conf. 16. Res ita est. Novi jure, (hoc est,) Novell. 89. cap. 15. & Nov. 74. cap. 6. spurius ex dannato concubitu suscepit usque ad progenitorum fortunam acerbi, ut etiam parentes eos altera non tenentur. Jure tamen canonici naturali pietate impedita pater tenetur eos alere: quia ipsi relinquunt potest alimenta aut ad ea usque legatum aliquod, non ulterius, c. can habet 5. extra. de eis quædatur in matrem, quam pol. part. Eamus communem esse opinionem refer. Rolandus a Valle, 1. cons. 74. num. 31. & seq. Idem refert Mich. Graffus. lib. scis. 5. legatum quæf. 6. 14. Leges non designant sacros canones imitari. Nov. 83. c. 1. 15. Cur ita? collige ex can. constitutione. 4. diff. 10. 16. Interpretatio Conti. 17. Novell. 4. c. 1. 18. Novell. 1. c. 1. §. 1. & seq. & cap. 4. 19. Hereditas, nisi adita, non transmittitur, 1. un. §. 3. de caducis. 20. Quorum oneri incumbit, personis ad id specialiter deputatis deficiens co nomine agere, 1. 23. §. 1. §. cod. 21. Z. 19. 1. 22. §. de sacris. ecclæ-

sis. 22. A proximo pauper & tibi 20. ale. huius meminist Imp. in l. 33. §. 7. 1. 35. & l. 49. h. 1. Anf. 23. Captivorum redemptio pias inter causas numeratur, ut his, & l. 28. in p. & §. ult. 1. c. 1. sanci predestinatione 36. 7. de donat. Quinimum legatum ad liberandos carcerales malefici causa pium dicunt. Bald. 1. quatuor, 5. de piet. heredit. Anf.

24. Interpretatio Conti. 25. De quibus v. can. Nicene Synod. dist. 31. ad Tzim. 3. vers. 2. & 4. & c. 4. vers. 1. 2. 3. ad Tit. 1. vers. 6. & canonem 50. Apostol. 1. Cor. 7. vers. 7. & c. 9. vers. 7. 7. Nuptiæ presbyteri, diaconi & subdiaconi, postquam in eos ordines sunt recepti, hic ades interdictio sunt: ut coartabentes nuptias hujusmodi ministerio excitant, ut ex hujusmodi complexu suscipi, sicut spuri. add. Novell. Lœv. 12. fol. 383. 8. V. Novell. 22. c. 42.

9. Haec dicit v. 10. 10. Ad nov. 12. c. 1. 11. Canonibus ab aliquo acto prohibitus, prohibitus quoque intelligitur legibus: ut ita fiat ilatio a canonibus ad leges. 12. Verificabile est id novo jure mutatum esse, iubentum enim clerici contrahentes nuptias, suis adhuc uxoribus. Novell. 22. c. 42. 13. Cujac. conf. 2. hinc colligit Legatum a presbytero fita sua factum, pro non scripto haberet: quasi incapaci relatum: Idque verius esse, si eam ex uxore alecris suscepit. Id quoque fertur Horom. conf. 16. Res ita est. Novi jure, (hoc est,) Novell. 89. cap. 15. & Nov. 74. cap. 6. spurius ex dannato concubitu suscepit usque ad progenitorum fortunam acerbi, ut etiam parentes eos altera non tenentur. Jure tamen canonici naturali pietate impedita pater tenetur eos alere: quia ipsi relinquunt potest alimenta aut ad ea usque legatum aliquod, non ulterius, c. can habet 5. extra. de eis quædatur in matrem, quam pol. part. Eamus communem esse opinionem refer. Rolandus a Valle, 1. cons. 74. num. 31. & seq. Idem refert Mich. Graffus. lib. scis. 5. legatum quæf. 6. 14. Leges non designant sacros canones imitari. Nov. 83. c. 1. 15. Cur ita? collige ex can. constitutione. 4. diff. 10. 16. Interpretatio Conti. 17. Novell. 4. c. 1. 18. Novell. 1. c. 1. §. 1. & seq. & cap. 4. 19. Hereditas, nisi adita, non transmittitur, 1. un. §. 3. de caducis. 20. Quorum oneri incumbit, personis ad id specialiter deputatis deficiens co nomine agere, 1. 23. §. 1. §. cod. 21. Z. 19. 1. 22. §. de sacris. ecclæ-

sis. 22. A proximo pauper & tibi 20. ale. huius meminist Imp. in l. 33. §. 7. 1. 35. & l. 49. h. 1. Anf. 23. Captivorum redemptio pias inter causas numeratur, ut his, & l. 28. in p. & §. ult. 1. c. 1. sanci predestinatione 36. 7. de donat. Quinimum legatum ad liberandos carcerales malefici causa pium dicunt. Bald. 1. quatuor, 5. de piet. heredit. Anf.

24. Interpretatio Conti. 25. De quibus v. can. Nicene Synod. dist. 31. ad Tzim. 3. vers. 2. & 4. & c. 4. vers. 1. 2. 3. ad Tit. 1. vers. 6. & canonem 50. Apostol. 1. Cor. 7. vers. 7. & c. 9. vers. 7. 7. Nuptiæ presbyteri, diaconi & subdiaconi, postquam in eos ordines sunt recepti, hic ades interdictio sunt: ut coartabentes nuptias hujusmodi ministerio excitant, ut ex hujusmodi complexu suscipi, sicut spuri. add. Novell. Lœv. 12. fol. 383. 8. V. Novell. 22. c. 42.

9. Haec dicit v. 10. 10. Ad nov. 12. c. 1. 11. Canonibus ab aliquo acto prohibitus, prohibitus quoque intelligitur legibus: ut ita fiat ilatio a canonibus ad leges. 12. Verificabile est id novo jure mutatum esse, iubentum enim clerici contrahentes nuptias, suis adhuc uxoribus. Novell. 22. c. 42. 13. Cujac. conf. 2. hinc colligit Legatum a presbytero fita sua factum, pro non scripto haberet: quasi incapaci relatum: Idque verius esse, si eam ex uxore alecris suscepit. Id quoque fertur Horom. conf. 16. Res ita est. Novi jure, (hoc est,) Novell. 89. cap. 15. & Nov. 74. cap. 6. spurius ex dannato concubitu suscepit usque ad progenitorum fortunam acerbi, ut etiam parentes eos altera non tenentur. Jure tamen canonici naturali pietate impedita pater tenetur eos alere: quia ipsi relinquunt potest alimenta aut ad ea usque legatum aliquod, non ulterius, c. can habet 5. extra. de eis quædatur in matrem, quam pol. part. Eamus communem esse opinionem refer. Rolandus a Valle, 1. cons. 74. num. 31. & seq. Idem refert Mich. Graffus. lib. scis. 5. legatum quæf. 6. 14. Leges non designant sacros canones imitari. Nov. 83. c. 1. 15. Cur ita? collige ex can. constitutione. 4. diff. 10. 16. Interpretatio Conti. 17. Novell. 4. c. 1. 18. Novell. 1. c. 1. §. 1. & seq. & cap. 4. 19. Hereditas, nisi adita, non transmittitur, 1. un. §. 3. de caducis. 20. Quorum oneri incumbit, personis ad id specialiter deputatis deficiens co nomine agere, 1. 23. §. 1. §. cod. 21. Z. 19. 1. 22. §. de sacris. ecclæ-

sis. 22. A proximo pauper & tibi 20. ale. huius meminist Imp. in l. 33. §. 7. 1. 35. & l. 49. h. 1. Anf. 23. Captivorum redemptio pias inter causas numeratur, ut his, & l. 28. in p. & §. ult. 1. c. 1. sanci predestinatione 36. 7. de donat. Quinimum legatum ad liberandos carcerales malefici causa pium dicunt. Bald. 1. quatuor, 5. de piet. heredit. Anf.

24. Interpretatio Conti. 25. De quibus v. can. Nicene Synod. dist. 31. ad Tzim. 3. vers. 2. & 4. & c. 4. vers. 1. 2. 3. ad Tit. 1. vers. 6. & canonem 50. Apostol. 1. Cor. 7. vers. 7. & c. 9. vers. 7. 7. Nuptiæ presbyteri, diaconi & subdiaconi, postquam in eos ordines sunt recepti, hic ades interdictio sunt: ut coartabentes nuptias hujusmodi ministerio excitant, ut ex hujusmodi complexu suscipi, sicut spuri. add. Novell. Lœv. 12. fol. 383. 8. V. Novell. 22. c. 42.

9. Haec dicit v. 10. 10. Ad nov. 12. c. 1. 11. Canonibus ab aliquo acto prohibitus, prohibitus quoque intelligitur legibus: ut ita fiat ilatio a canonibus ad leges. 12. Verificabile est id novo jure mutatum esse, iubentum enim clerici contrahentes nuptias, suis adhuc uxoribus. Novell. 22. c. 42. 13. Cujac. conf. 2. hinc colligit Legatum a presbytero fita sua factum, pro non scripto haberet: quasi incapaci relatum: Idque verius esse, si eam ex uxore alecris suscepit. Id quoque fertur Horom. conf. 16. Res ita est. Novi jure, (hoc est,) Novell. 89. cap. 15. & Nov. 74. cap. 6. spurius ex dannato concubitu suscepit usque ad progenitorum fortunam acerbi, ut etiam parentes eos altera non tenentur. Jure tamen canonici naturali pietate impedita pater tenetur eos alere: quia ipsi relinquunt potest alimenta aut ad ea usque legatum aliquod, non ulterius, c. can habet 5. extra. de eis quædatur in matrem, quam pol. part. Eamus communem esse opinionem refer. Rolandus a Valle, 1. cons. 74. num. 31. & seq. Idem refert Mich. Graffus. lib. scis. 5. legatum quæf. 6. 14. Leges non designant sacros canones imitari. Nov. 83. c. 1. 15. Cur ita? collige ex can. constitutione. 4. diff. 10. 16. Interpretatio Conti. 17. Novell. 4. c. 1. 18. Novell. 1. c. 1. §. 1. & seq. & cap. 4. 19. Hereditas, nisi adita, non transmittitur, 1. un. §. 3. de caducis. 20. Quorum oneri incumbit, personis ad id specialiter deputatis deficiens co nomine agere, 1. 23. §. 1. §. cod. 21. Z. 19. 1. 22. §. de sacris. ecclæ-

sis. 22. A proximo pauper & tibi 20. ale. huius meminist Imp. in l. 33. §. 7. 1. 35. & l. 49. h. 1. Anf. 23. Captivorum redemptio pias inter causas numeratur, ut his, & l. 28. in p. & §. ult. 1. c. 1. sanci predestinatione 36. 7. de donat. Quinimum legatum ad liberandos carc

De captiuis redimendis.

AUTHENT. ut cum de appell. cog. §. si unum de prædictis.
coll. 8. tit. 16. al. tit. 12. seu Novell. 115. c. 3.

Si captivi ² alius liberis seu cognati redemptionem ejus neglexerint: non solam excedendi possunt; sed etiam ligare & denegare eis succelio: & si fuerint scripti heredes; tantum valeat testamentum in aliis ⁴ capitulis. Hæc ergo succelio defertur Ecclesia ⁵ civitatis ejus; expenda scilicet in captivorum redemptionem. Multo ⁶ magis; si extraneos infirmi qui redimere supercedant. Excipitur minor octodecim annis. ⁷ Quis ⁷ autem redimere student; si proprias non habeant pecunias; super ⁸ quibuslibet rebus ipsius in eam causam recte contrahant; etiam si minores virgininque annis sint; maiores tamen octodecim; qui tamen ⁹ pro majoribus virgininque hic accipiuntur. Et captivi; si reversi fuerint; coguntur ¹⁰ habere ratum contradictionem. ¹ Eadem ¹¹ pana est parentum; si redemptions nelegent liberorum ¹².

De peccato clericorum; & querela inofficii.

50. Idem A. Joanni P. P.

Cum lege Leonina viris reverendissimos Episcopos; & presbyteros; & diaconos peculum ¹³ habere quasi castræne concilium est: eo addito; ut & in ipso testari possint: dubitabatur; si hujusmodi testamento debent de inofficio querela expungari: cum de omnibus personis; que hujusmodi peculum meruerint; eadem fuerat quæstio exorta: Sancimus itaque; viris reverendissimos Episcopos; & presbyteros; & diaconos; qui tale peculum quasi castræne possident; super his tantummodo rebus; qua quasi castræne peculi sunt; non solum ultima condere secundum leges elogia licere; (quod ex Leonina constitutione descendit) sed etiam eorum ultimas voluntates super his tantummodo habitas; de inofficio querela minime ¹⁵ subiacere. Dat. Non. Februar. C.P. post CONS. LAMPADII & ORESTIS; anno 2. 532.

De prescriptione fori; & renunciatione juris sui.

51. Idem A. Joanni P. P.

Si quis ¹⁶ in conscribendo instrumento ¹⁸ se confessus ¹⁹ fuerit non ²⁰ susurru fori prescriptione ²¹ proper sacerdotii ²² prærogativam: sancimus non licere ei adversum ²³ sua pœta venire; & contrahentes deciper ²⁴: cum ²⁵ regula ²⁶ sit juris antiqui; Omnes ²⁷ licentiam habere his; que pro se inducta ²⁸ sunt; renunciare. Quam generali legem in omnibus casibus obtinere sancimus; qui necum per judicialem sententiam vel amicabilem conventionem sanciti sunt. Dat. Kal. Sept. C.P. post CONS. LAMPAD. & ORESTIS VV. C.C. 532.

De tutela & cura.

52. Idem A. Joanni P. P.

Generaliter ²⁹ sancimus; omnes viros reverendissimos Episcopos; nec non presbyteros; diaconos & subdiaconos; & principes monachos; licet ³⁰ non ³¹ sint clerici; immunitatem ³² ipso jure omnes habere tute ³³ five testamentaria; five legitima; five dativa; & non solum tutela eos esse expertes; sed etiam cura ³⁴; non solum pupillorum; & adulorum; sed & furioli; & muti; & fundi; & aliarum perfidiorum; quibus tutores; vel curatores a Veteribus legibus dantur. ³⁵ §. 1. Eos tamen clericos & monachos hujusmodi habere beneficium sancimus; qui apud sacrafas ecclesiæ; vel monasteria permanent; non divagantes ³⁶; neque circa divina ministeria defides: cum propter hoc ipsum beneficium eis indulgamus; ut alius omnibus derelictis; Dei omnipotenti ministeriis inhæreant ³⁷. ³⁶ §. 2. Et hoc non solum in vetere Roma; vel in hac Regia civitate; sed & in omni terra ubicumque Christianorum nomen colitur; obtinere sancimus.

AUTHENT. de sanct. Episc. §. Deo autem amabilis. coll. 9. tit. 6. al. tit. ult. seu Novell. 123. cap. 5.

Presbyters; diaconos; aut subdiaconos; jure cognitionis ad tutelam vel curam vocatos; sinecperre permitimus ³⁸: si tamen intra quatuor ³⁹ menses; ex quo vocati sunt; apud iudicem competentem in scriptis declaraverint; talem administrationem propria fœluctate suscipiantur. Si quis autem sic fecerit; nullum ex hoc prejudicium circa alienam tutelam; vel curam patiatur. ⁴⁰ §. 1. Episcopos autem vel monachos

¹ Usus hujus Authentice hic est apud Gallos. Captiui de suis testari potest; si poena liberatus moritur iniquitate; si succederit; non ecclesia; sed proximus; quoniam redemtionem capitiui neglexit; quia ipso ingratiitudine; videtur remissi; si non est in vita conquestus. ¹ ult. in fin. de res. donat. Quod si in placitativitate moritur iniquitate; Bonuus episcopus applicari fieri putat. Rebus in pecunio confit. gl. 5. num. 8.

² Subaudi. a latronibus; furibus; hostiis; piratis; & c. quinimum custodia publica clausi; etiam pro quantitate aliquip pecuniaria; modo non perpetua; nisi iudicis sententia definita. Frustra namque pro eiusmodi captivo redimenda laboratur. Got. Hæc autem pluribus locis in decaudendum abiit. Vide Groeneweg. hic ad intellectum autem. vid. ad 29. T. de pæd.

³ Renunciare iuri pro se introducto quisque regulares potest; v. tamen exceptiones varias apud Socin. regular. Renovat. 339. & 6. 12. & 18. extra de for. compet. ⁴ Al. in statuta al. in struenda. ⁵ 20. His constituto exstat. ⁶ 16. 1. can. 1. generaliter. ⁷ 30. Clericorum appellatione qui continentur. ⁸ 22. Sacerdoti enim prerogativa iuri pro se. ⁹ 22. Sacerdotus enim prerogativa iuri pro se. ¹⁰ Bald. ¹¹ 2. Cor. Theod. de epis. ¹² 1. can. 1. can. de monachis. ¹³ 1. Julianus. Apolitaca ex manu facili clerus in Ecclesia Nicomedie. Aug. Epif. ¹⁴ 6. v. Cujac. Nov. 6. ¹⁵ 2. Clericorum citores non dantur. ¹⁶ Quin ruitores eos dari concilia verantur; ut Capriani scribit. ¹⁷ 9. ¹⁸ 34. Adele Catonem. Apif. 6. & 80. ¹⁹ 5. Nov. 12. 1. cap. 9. huc refer. Novell. 123. Hieronymus ad Paulinum. sicut episcopi quando dicuntur; id est; si cu[m] monachus [est] illius; quid faciat in tribus. ²⁰ 1. can. 1. can. 2. cap. 5. Eugenius Papa; sicut p[ro]p[ter]e fine aqua carmen vita; ita fine monachus regis Gallici etiam caput plumbum liberare cogitur; ²¹ 8. Duplex et opus monachus aut divinis vicis scripturis; antea manuaria meditari. Nov. 13. c. 6. in pr. ²² 36. L. 32. §. 4. ff. de arbit. Nov. 12. 1. c. 6. ²³ Subaudi. a latronibus; impatoris filii redimendi causa patre numeraverit; id in legimatione filii politi impatur necne? Bartolus negat recte imputari pietatis favore. ²⁴ 1. lib. 1. cap. 5. ²⁵ 39. V. Cujac. cap. 16. de p[ro]script.

²⁶ Interprætatio Conti. ²⁷ 41. Episcopo nra regal. Gratia h[ab]it. regnante; curiales de carceris; curia civitatis obnoxii; regnante regis; curialis condicione; distincti. ²⁸ 51. Novell. 1. Stichus 16. in fin. de peculio legato. Quid si filii capitiui liberandi nomine se pater obligavit; scilicet si necessitate flanti. Bald. 1. filia 18. n. 19. J. famili. ²⁹ Is. fuit Joannes Cappadox homo illiteratus; sed avarus; Imperatoris ingeniosus minister; quam satiaret; non Deum; non hominem nisi habere solitus. Ut ex Procop. Perfc. 1. no[n] Grot. hic. S.L. ³⁰ 14. Clerici peculium quæsiætentur habent. ³¹ 1. 34. 5. ed.

³² Puto hoc abrogatum esse per Novell. 123. c. 19. & 20. Hieronymus. prob[er]o. T. ed.

³³ Z. 29. T. de p[ro]p[ter]e. Hæc lex non servatur iure canonico; & diligenter. ³⁴ 12. exrr. de for. compet. ³⁵ Para clericus. ³⁶ Puta mutus. ³⁷ Ulro. vel pactis vel per stipulationem. ³⁸ Qua allia uti posset; nisi ei-remuneraffit. ³⁹ Id est; exceptio Paucis ita habe. ⁴⁰ Quemlibet vero; suo renunciare polle; si modico forum litigatoriis favor attributum est; non honori iudicium. Sic valili; etiam coguntur de teujo apud partes.

tutalam aliquius persona subire non permittimus. De curialibus & taxeotis. 1. De clericis aut monachis; iura ordinem deferentibus & in armata militiam transeuntibus. 2. De substitutione aut fideicomisso sub conditione defectu liberorum. 3. De solutione matrimonii; & dote; ac donatione propter nuptias.

53. Idem A. Joanni P. P.

Sancimus ⁴⁰; neminem omnino; neque curialem ⁴¹; neque taxeotam; episcopum aut presbyterum de cetero fieri: nihil ⁴² attinet; aut attingente legi eos; qui ante eam hujusmodi sacerdotio digni habiri sunt: de cetero vero neminem omnino; qui supradicta sit fortuna; ad predictas conferationes ascendere ⁴³; & maxime si & jam ante ministraverit; aut taxeotis servierat iustitiam: eum enim; qui enutritus est in executionibus vehementibus (teujo aspergit); & his; qui ex ea re accidunt; peccatis; nonnihil sequuntur; modo ⁴⁴ quidem & illico esse taxeotam; & buletram; & facere omnium acerbissima; mox autem sacerdotem ordinari; de humanitate & innocentia exponentem dogmata. ¹ Præterquam si ⁴⁵ ab infantia; & nondum quidem ephebiæ excēdere atate; ei contigit inter reverendissimos monachos consumari; & morari in eo ipso schemate ⁴⁶; tunc enim permittimus ipsi; & presbyterum fieri; & ad Episcopum venire: cum tamen manifestum; simulat que tale quid eveniret; & dignus sacerdotio apparuerit; quod confessum licet habent manere in Episcopatu; & ministrare; dummodo quartam ⁴⁷ partem sua substantia universa præbeat decurionibus; & hisco (secundum numerum ⁴⁸ de qua parte poterit a nobis legem) aut loli fisico; si quidem taxeotica fortuna ei sibi contingit. ¹ Si vero; & in reverendissimos Archimandritas confitentur; & manerit inter ipsos: & hoc etiam modo damus fortunam; quartam & tunc partem sua substantia (ut prædictum) præbitione: aliter autem neque illi ordinari concedimus; neque ordinato tale quid agere permittimus. ¹ Sciente tua excellentia; quia haec observari debent ab omnibus Deo amabilibus Episcopis; pœnam expectatur circa ipsum sacerdotium; si quid tale fecerint: præter id; quod etiam ne ipse ordinatus faceret; licet fuerit antea in aliquo gradu faceretur ordinatus; sed inter privatos redigeret; & ministeria ⁴⁹ exequatur; quibus subjacebat prius.

De prescriptione fori; & renunciatione juris sui.

50. Idem A. Joanni P. P.

Cum lege Leonina viris reverendissimos Episcopos; & presbyteros; & diaconos peculum ¹³ habere quasi castræne concilium est: eo addito; ut & in ipso testari possint: dubitabatur; si hujusmodi testamento debent de inofficio querela expungari: cum de omnibus personis; que hujusmodi peculum meruerint; eadem fuerat quæstio exorta: Sancimus itaque; viris reverendissimos Episcopos; & presbyteros; & diaconos; qui tale peculum quasi castræne possident; super his tantummodo rebus; qua quasi castræne peculi sunt; non solum ultima condere secundum leges elogia licere; (quod ex Leonina constitutione descendit) sed etiam eorum ultimas voluntates super his tantummodo habitas; de inofficio querela minime ¹⁵ subiacere. Dat. Non. Februar. C.P. post CONS. LAMPADII & ORESTIS; anno 2. 532.

De prescriptione fori; & renunciatione juris sui.

51. Idem A. Joanni P. P.

Si quis ¹⁶ in conscribendo instrumento ¹⁸ se confessus ¹⁹ fuerit non ²⁰ susurru fori prescriptione ²¹ proper sacerdotii ²² prærogativam: sancimus non licere ei adversum ²³ sua pœta venire; & contrahentes deciper ²⁴: cum ²⁵ regula ²⁶ sit juris antiqui; Omnes ²⁷ licentiam habere his; que pro se inducta ²⁸ sunt; renunciare. Quam generali legem in omnibus casibus obtinere sancimus; qui necum per judicialem sententiam vel amicabilem conventionem sanciti sunt. Dat. Kal. Sept. C.P. post CONS. LAMPAD. & ORESTIS VV. C.C. 532.

De tutela & cura.

52. Idem A. Joanni P. P.

Generaliter ²⁹ sancimus; omnes viros reverendissimos Episcopos; nec non presbyteros; diaconos & subdiaconos; & principes monachos; licet ³⁰ non ³¹ sint clerici; immunitatem ³² ipso jure omnes habere tute ³³ five testamentaria; five legitima; five dativa; & non solum tutela eos esse expertes; sed etiam cura ³⁴; non solum pupillorum; & adulorum; sed & furioli; & muti; & fundi; & aliarum perfidiorum; quibus tutores; vel curatores a Veteribus legibus dantur. ³⁵ §. 1. Eos tamen clericos & monachos hujusmodi habere beneficium sancimus; qui apud sacrafas ecclesiæ; vel monasteria permanent; non divagantes ³⁶; neque circa divina ministeria defides: cum propter hoc ipsum beneficium eis indulgamus; ut alius omnibus derelictis; Dei omnipotenti ministeriis inhæreant ³⁷. ³⁶ §. 2. Et hoc non solum in vetere Roma; vel in hac Regia civitate; sed & in omni terra ubicumque Christianorum nomen colitur; obtinere sancimus.

In AUTHENT. de sanct. Episc. §. Deo autem amabilis. coll. 9. tit. 6.

al. tit. ult. seu Novell. 123. cap. 5.

Presbyters; diaconos; aut subdiaconos; jure cognitionis ad tutelam vel curam vocatos; sinecperre permitimus ³⁸: si tamen intra quatuor ³⁹ menses; ex quo vocati sunt; apud iudicem competentem in scriptis declaraverint; talem administrationem propria fœluctate suscipiantur. Si quis autem sic fecerit; nullum ex hoc prejudicium circa alienam tutelam; vel curam patiatur. ⁴⁰ §. 1. Episcopos autem vel monachos

¹ Usus hujus Authentice hic est apud Gallos. Captiui de suis testari potest; si poena liberatus moritur iniquitate; si succederit; non ecclesia; sed proximus; quoniam redemtionem capitiui neglexit; quia ipso ingratiitudine; videtur remissi; si non est in vita conquestus. ¹ ult. in fin. de res. donat. Quod si in placitativitate moritur iniquitate; Bonuus episcopus applicari fieri putat. Rebus in pecunio confit. gl. 5. num. 8.

² Subaudi. a latronibus; furibus; hostiis; piratis; & c. quinimum custodia publica clausi; etiam pro quantitate aliquip pecuniaria; modo non perpetua; nisi iudicis sententia definita. Frustra namque pro eiusmodi captivo redimenda laboratur. Got. Hæc autem pluribus locis in decaudendum abiit. Vide Groeneweg. hic ad intellectum autem. vid. ad 29. T. de pæd.

³ Renunciare iuri pro se introducto quisque regulares potest; v. tamen exceptiones varias apud Socin. regular. Renovat. 339. & 6. 12. & 18. extra de for. compet. ⁴ Al. in statuta al. in struenda. ⁵ 20. His constituto exstat. ⁶ 1. can. 1. generaliter. ⁷ 30. Clericorum appellatione qui continentur. ⁸ 22. Sacerdotus enim prerogativa iuri pro se. ⁹ 22. Sacerdotus enim prerogativa iuri pro se. ¹⁰ Bald. ¹¹ 2. Cor. Theod. de epis. ¹² 1. can. 1. can. de monachis. ¹³ 1. Julianus. Apolitaca ex manu facili clerus in Ecclesia Nicomedie. Aug. Epif. ¹⁴ 6. v. Cujac. Nov. 6. ¹⁵ 2. Clericorum citores non dantur. ¹⁶ Quin ruitores eos dari concilia verantur; ut Capriani scribit. ¹⁷ 9. ¹⁸ 34. Adele Catonem. Apif. 6. & 80. ¹⁹ 5. Nov. 12. 1. cap. 9. huc refer. Novell. 123. Hieronymus ad Paulinum. sicut episcopi quando dicuntur; id est; si cu[m] monachus [est] illius; quid faciat in tribus. ²⁰ 1. can. 1. can. 2. cap. 5. Eugenius Papa; sicut p[ro]p[ter]e fine aqua carmen vita; ita fine monachus regis Gallici etiam caput plumbum liberare cogitur; ²¹ 8. Duplex et opus monachus aut divinis vicis scripturis; antea manuaria meditari. Nov. 13. c. 6. in pr. ²² 36. L. 32. §. 4. ff. de arbit. Nov. 12. 1. c. 6. ²³ Subaudi. a latronibus; impatoris filii redimendi causa patre numeraverit; id in legimatione filii politi impatur necne? Bartolus negat recte imputari pietatis favore. ²⁴ 1. lib. 1. cap. 5. ²⁵ 39. V. Cujac. cap. 16. de p[ro]script.

²⁶ Interprætatio Conti. ²⁷ 41. Episcopo nra regal. Gratia h[ab]it. regnante; curiales de carceris; curia civitatis obnoxii; regnante regis; curiales condicione; distincti. ²⁸ 51. Novell. 1. Stichus 16. in fin. de peculio legato. Quid si filii capitiui liberandi nomine se pater obligavit; scilicet si necessitate flanti. Bald. 1. filia 18. n. 19. J